

*Oponent: doc. Ing. Rastislav Kotulič, PhD.,
Fakulta manažmentu PU v Prešove, 17. novembra č.1, Prešov 08001*

OPONENTSKÝ POSUDOK NA HABILITAČNÚ PRÁCU ING. IVANA HOLÚBEKA, PHD.

Ing. Ivan Holúbek, PhD. k habilitačnému konaniu predkladá na obhajobu habilitačnú prácu **na tému „Ekonomika výroby a využívania trávnych porastov v marginálnych oblastiach Slovenskej republiky“**.

Autor v širšom kontexte skúma produkčný systém s nízkymi vstupmi na trávnych porastoch, produkčný potenciál a kvalitu trávnych porastov vo vzťahu k low-input systému, ekonomiku systémov obhospodarovania a využívania trávnych porastov, ako aj dotačný a subvenčný vzťah Spoločnej poľnohospodárskej politiky Európskej Únie k trávnyim porastom.

Predložená práca pôsobí vo vzťahu ku skúmanej problematike uceleným dojmom a je spracovaná na požadovanej úrovni, poskytuje dostatočnú databázu informácií o produkčnom, nutričnom, ekologickom, ekonomickom a finančnom potenciáli trávnych ekosystémov. Autor využil pri spracovávaní témy rozsiahle domáce i zahraničné zdroje, čo hodnotím pozitívne.

1. AKTUÁLNOSŤ PRÁCE

Horské a znevýhodnené oblasti sa z hľadiska produkčného potenciálu pôdy, klimatických a orografických podmienok označujú za marginálne a nekonkurenčné, ale z hľadiska verejných statkov sú nenahraditeľné a z daného uhla pohľadu práca spracováva aktuálnu problematiku.

V tejto súvislosti sa žiada zdôrazniť, že okrem produkčných funkcií sú trávne porasty nositeľmi aj mimoprodukčných funkcií tzv. ekosystémových služieb. Ďalej je možné konštatovať, že využívaním v low-input systéme obhospodarovania tvoria v našich podmienkach najväčšie potenciálne zdroje krmív s možnosťou ich exploatacie vo výžive zvierat.

2. SPLNENIE SLEDOVANÝCH CIEĽOV

Cieľom habilitačnej práce je vyhodnotiť produkčné, nutričné, ekonomické a sociálne využitie pôdohospodárskeho potenciálu znevýhodnených a hospodárskych oblastí Slovenska s akcentom na TTP pri ekologicky šetrnom hospodárení zabezpečujúcom tvorbu verejných statkov v kontexte udržateľného poľnohospodárstva. Ďalej je možno konštatovať, že stanovený hlavný cieľ bol autorom splnený. Za účelom dosiahnutia daného cieľa boli stanovené jasné a logické čiastkové

ciele, ktoré vytvorili istú postupnosť a gradáciu skúmania riešenej problematiky. Autor si sformuloval 8 priorít, ktoré napomohli k riešeniu skúmanej problematiky a naplneniu podstaty habilitačnej práce.

3. VHODNOSŤ POUŽITIA ZVOLENÝCH METÓD

Autor vo svojej habilitačnej práci použil všeobecné teoretické metódy (metóda analýzy a syntézy, indukcie a dedukcie, pozorovania a abstrakcie) ale i špecifické teoretické metódy (metóda komparácie a analógie, modelovania). Uplatnené vedecké metódy môžeme považovať za vhodné a efektívne použité vzhľadom k stanovenému hlavnému cieľu. Použité postupy a metódy dávajú práci dostatočný vedecký charakter.

4. DOSIAHNUTÉ VÝSLEDKY A PRÍNOS PRE ĎALŠÍ ROZVOJ VEDY

Autor v habilitačnej práci preukázal teoretické vedomosti v oblasti skúmania využitia trávnych ekosystémov, či už vymedzením pojmov súvisiacich s udržateľným poľnohospodárstvom, ako aj s vymedzením faktorov vplývajúcich na ekonomické relácie technologických systémov obhospodarovania a využívania lúk a pasienkov.

Dosiahnuté výsledky v nákladovosti krmív (seno, senáž, zelená hmota) v kontexte ich porovnania s prácami VÚEPP v Bratislave možno považovať za hodnotné a originálne (hodné odborných poznatkov moderného lúkarstva, pasienkarstva a ekonomickej praxe).

Dosiahnuté výsledky v produkčných a ekonomických ukazovateľoch vrátane rentability nákladovosti potvrdili opodstatnenosť obhospodarovania lúk a pasienkov pri nízkych vstupoch aj bez podpory. Využívaním podpôr sa stáva výroba krmív vysoko rentabilnou.

Autor práce konštatuje, že v podmienkach klimatickej zmeny sa problematiku stáva výroba krmív z TTP, ale aj dosahované hektárové úrody v rastlinnej výrobe vo všeobecnosti.

Za prínos habilitačnej práce je možné považovať aj originálne výsledky financovania biotopov trávnych porastov (A-G) v ostatných rokoch a využívanie priamych platieb v systémoch pestovania krmovín a výroby zdrojov potravín v znevýhodnených a horských oblastiach.

Ďalším prínosom habilitačnej práce, hlavne v kontexte pestovania krmovín s požadovaným zvyšovaním stavov hovädzieho dobytku a oviec, je autorom vypracovaný „Manažment systémov výroby a využitia objemových krmív pre podhorské a horské regióny a ostatné znevýhodnené oblasti“ ako aj „Manažment systémov výroby a využitia objemových krmív pre horské oblasti Slovenska.“

Autor demonštroval dobrú erudíciu v zhodnotení získaných informácií a samotná habilitačná práca obsahuje výsledky vlastných porovnávaní, ktorých možnosť využitia v poľnohospodárskej praxi je pomerne vysoká.

5. PRIPOMIENKY A POZNÁMKY K PRÁCI

Predložená habilitačná práca je spracovaná na požadovanej úrovni a je písaná zrozumiteľne a prehľadne. Napriek tomu vidím isté malé rezervy po obsahovej a formálnej stránke práce, ktoré ale neznižujú môj celkový pozitívny dojem.

Pri obhajobe habilitačnej práce prosím autora práce zaujať stanovisko k nasledovnému:

1. Konkurencieschopnosť a ekonomická efektívnosť ekonomického systému je všeobecne chápaná ako jeho schopnosť dosahovať v konkurenčnom prostredí výsledky odpovedajúce cieľom systému a ich dynamike. Z takto všeobecného vymedzenia potom okrem iného tiež vyplýva, že pre posudzovanie úrovne konkurencieschopnosti určitého ekonomického systému je nevyhnutné okrem stanovených cieľov a voľby kritérií, umožňujúcich kvantifikovať mieru dosiahnutia týchto cieľov, vymedziť i okruh faktorov determinujúcich a ovplyvňujúcich ich napĺňanie. Aké opatrenia je potrebné prijať v priestore slovenskej ekonomiky v záujme dosahovania konkurenčného a ekonomicky efektívneho využívania produkčného potenciálu pôdneho fondu? Čo by mal urobiť štát v danej veci, aby umožnil poľnohospodárskym subjektom udržať svoju dlhodobú konkurenčnú schopnosť vo využívaní trávnych porastov v priestore slovenskej ekonomiky?
2. V štruktúre nákladov tvoria náklady na hnojivá približne 40%. Poprosím o krátku reakciu k spôsobu výpočtu ekonomickej efektívnosti priemyselných hnojív vo vzťahu s hnojením trávnych porastov.
3. Spoločná poľnohospodárska politika je tou historicky najdrahšou spoločnou politikou Európskej únie a z tohto dôvodu aj politicky najcitlivejšou na rôzne zmeny. Do akej miery budú mať zmeny SPP (prípadne pripravované nové koncepcie) vplyv na ekonomickú efektívnosť vo využívaní trávnych porastov na území Slovenska?

ZÁVER

Ing. Ivan Holúbek, PhD. rieši vo svojej habilitačnej práci aktuálnu a veľmi zaujímavú problematiku ohľadom ekonomiky výroby a využívania trávnatých porastov v marginálnych oblastiach Slovenskej republiky. Po obsahovej stránke sú v práci zakomponované zaujímavé teoretické, výskumno-analytické a syntetické časti, ktoré dokumentujú odbornú erudovanosť,

znalosť skúmanej problematiky a analytické schopnosti, ktoré autor tvorivým a originálnym spôsobom v práci využil. Autor ďalej odkryl viacaspektovosť skúmanej problematiky a zároveň vymedzil spoľahlivé kritériá jej vedeckej explanácie.

Realizáciou low-input systému obhospodarovania TTP v produkčných stupňoch lúk a pasienkoch sa prispeje k udržateľnému poľnohospodárstvu v horských a znevýhodnených oblastiach Slovenska, čo umožní zvýšenie stavov hospodárskych zvierat a využitie primárnej produkcie živočíšnej výroby. Významnou mierou sa ovplyvní stabilita trávnych ekosystémov a rastový potenciál poľnohospodárstva v marginálnych oblastiach. Vplyvom multifunkčného poľnohospodárstva sa dosiahne optimálne využívanie disponibilných faktorov a efektívneho vyhodnotenia vstupov do výrobného procesu, vytvoria sa podmienky pri diferencovaní predpokladov pre ekonomické zdôvodnenie intervencii štátu, podpory a ochrany poľnohospodárstva v súvislosti s nekomoditnými úžitkami.

Na základe úspešného priebehu habilitačného konania, ako aj s ohľadom na plnenie stanovených kritérií vedeckou radou Fakulty ekonomiky a manažmentu Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre pre habilitačné konanie **odporúčam, aby Ing. Ivanovi Holúbekovi, PhD. bol priznaný vedecko-pedagogický titul „docent“.**

V Prešove 7.2.2019

.....
doc. Ing. Rastislav Kotulič, PhD.